

Sygn. akt II S 212/19

POSTANOWIENIE

Dnia 1 października 2019 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Beata Kurdziel (sprawozdawca)
Sędziowie:	SO Izabella Stawicka SO Anna Nowak

po rozpoznaniu w dniu 1 października 2019 r. w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skargi G. P.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania bez nieuzasadnionej zwłoki sprawy w postępowaniu sądowym prowadzonym przez Sąd Rejonowy w Oświęcimiu pod sygn. I Ns 432/17

postanawia:

1. stwierdzić przewlekłość postępowania w sprawie toczącej się przed Sądem Rejonowym w Oświęcimiu pod sygn. I Ns 432/17;
2. zalecić Sądowi Rejonowemu w Oświęcimiu przeprowadzenie kontroli formalnej wniosku w zakresie żądania zniesienia współwłasności i wydanie odpowiednich rozstrzygnięć w zależności od jej rezultatu- w terminie tygodniowym od dnia zwrotu akt sprawy;
3. przyznać skarżącej G. P. od Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego w Oświęcimiu sumę pieniężną w kwocie 2.000 zł (dwa tysiące złotych);
4. oddalić skargę w pozostałym zakresie;
5. zwrócić skarżącej G. P. kwotę 200 zł (dwieście złotych) uiszczoną tytułem opłaty od skargi.

SSO Izabella Stawicka SSO Beata Kurdziel SSO Anna Nowak

Sygn. akt II S 212/19

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 29 kwietnia 2019 r. wnioskodawczyni G. P. wniosła skargę na naruszenie jej prawa do rozpoznania bez nieuzasadnionej zwłoki sprawy w postępowaniu sądowym prowadzonym przez Sąd Rejonowy w Oświęcimiu pod sygn. I Ns 432/17, żądając stwierdzenia przewlekłości postępowania, zalecenia Sądowi rozpoznającemu sprawę bezzwłocznego rozpoznania wszystkich wniosków i przyznania skarżącej sumy pieniężnej w wysokości 20.000 zł.

Na poparcie swojego stanowiska skarżąca podniosła, że przewlekłość niniejszego postępowania jest oczywista i wynika z długotrwałego niepodejmowania czynności procesowych, powodując u skarżącej krzywdę psychiczną i moralną.

Skarb Państwa- Prezes Sądu Rejonowego w Oświęcimiu wniósł o odrzucenie skargi, wskazując, że przed jej wniesieniem sprawa I Ns 432/17 została prawomocnie zakończona.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 5 czerwca 2017 r. do Sądu Rejonowego wpłynął wniosek G. P. o zniesienie współwłasności gospodarstw rolnych położonych w K. i o dział spadku po F. K.. Zarządzeniem z dnia 29 czerwca 2017 r. polecono przedłożenie do niniejszej sprawy akt Sądu Rejonowego w Oświęcimiu o sygn. I Ns 357/06. W dniu 17 lipca 2017 r. zwrócono się do Sądu Okręgowego w Krakowie o wypożyczenie przesłanych akt o sygn. I Ns 357/06. Akta te zostały doręczone w dniu 1 września 2017 r. Zarządzeniem z dnia 6 grudnia 2017 r., wykonanym w dniu 14 grudnia 2017 r., ponownie polecono przedłożenie akt sprawy o sygn. I Ns 357/06. Postanowieniem z dnia 19 grudnia 2017 r. Sąd Rejonowy odrzucił wniosek o dział spadku po F. K. z uwagi na przeszkodę zawisłości sprawy. W dniu 29 grudnia 2017 r. odpis tego postanowienia został przesłany wnioskodawczyni i uczestnikom. W dniu 18 stycznia 2018 r. do Sądu Rejonowego wpłynęło zażalenie wnioskodawczyni na powyższe orzeczenie. Zarządzeniem z dnia 29 stycznia 2018 r., doręczonym w dniu 20 lutego 2018 r., wnioskodawczyni została wezwana do usunięcia braków formalnych i fiskalnych zażalenia. W dniu 22 lutego 2018 r. do Sądu Rejonowego wpłynęła odpowiedź wnioskodawczyni na powyższe wezwanie. W dniu 1 marca 2018 r. odpisy zażalenia zostały przesłane do uczestników postępowania. W dniu 22 marca 2018 r. akta sprawy zostały przesłane Sądowi Okręgowemu w Krakowie celem rozpoznania zażalenia. Postanowieniem z dnia 16 kwietnia 2018 r. Sąd Okręgowy oddalił zażalenie na postanowienie z dnia 19 grudnia 2017 r. W dniu 4 maja 2018 r. akta zostały zwrócone Sądowi Rejonowemu. Zarządzeniem z dnia 6 lipca 2018 r. polecono doręczenie uczestnikom postanowienia z dnia 16 kwietnia 2018 r., i ustalenie, czy wniosek o zniesienie współwłasności został dołączony do innych akt, czy też nadano mu bieg pod inną sygnaturą. W dniu 10 sierpnia 2018 r. przesłano wnioskodawczyni i uczestnikom odpisy postanowienia Sądu Okręgowego z dnia 16 kwietnia 2018 r. z pouczeniem, że niniejsza sprawa została prawomocnie zakończona i nie będą w niej podejmowane z urzędu czynności procesowe. Następnie wnioskodawczyni złożyła szereg pism procesowych, obejmujących różnego rodzaju wnioski, z których część została przekazana do akt innych toczących się z udziałem wnioskodawczyni postępowań. Zarządzeniem z dnia 22 maja 2019 r. polecono poinformowanie pozwanej o stanie sprawy i przekazaniu jej pism do akt innych postępowań.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Skarga zasługiwała na uwzględnienie w części.

Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz.U. z2018 r., poz. 75 j.t.-„ustawa o skardze”), strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie w tej sprawie trwa dłużej, niż to konieczne dla wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Stwierdzenie, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, wymaga oceny terminowości i prawidłowości czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia co do istoty sprawy przy uwzględnieniu jej charakteru, stopnia faktycznej i prawnej zawilosci, znaczenia dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowania się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania. Godzi się równocześnie zaznaczyć, że przewlekłość postępowania zachodzi zarówno wtedy, gdy Sąd nie podejmuje żadnych czynności, jak i wtedy, gdy wprowadzie je podejmuje, ale są one nieprawidłowe i w ich następstwie dochodzi do zwłoki w rozpatrzeniu sprawy.

Wprowadzenie do polskiego porządku prawnego instrumentu w postaci skargi na przewlekłość postępowania było skutkiem przyjętych przez państwo polskie zobowiązań międzynarodowych i orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Rozpoznając niniejszą skargę i dokonując oceny naruszenia prawa skarżącej do rozpoznania

sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, zobowiązany jest brać pod rozwagę standardy wypracowane w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (art. 1 ust. 3 ustawy o skardze). Zapewnienie środka urzeczywistniającego przestrzeganie praw i wolności zagwarantowanych w Europejskiej Konwencji Praw Człowieka winno bowiem nastąpić w pierwszej kolejności na poziomie krajowym. Dlatego też ocena przewlekłości postępowania winna być dokonywana w oparciu o zasady określonymi w Konwencji i z uwzględnieniem kryteriów ustalonych w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

Opierając się na przywołanych powyżej kryteriach oceny terminowości i prawidłowości prowadzenia postępowania, należy zauważyć, iż inicjując niniejsze postępowanie, wnioskodawczyni domagała się zarówno działu spadku po F. K., jak i zniesienia współwłasności oznaczonych nieruchomości. Wniosek dotyczący żądania działu spadku został odrzucony postanowieniem z dnia 19 grudnia 2017 r. z uwagi na przeszkodę zawisłości sprawy. Orzeczenie to stało się prawomocne na skutek oddalenia przez Sąd Okręgowy zażalenia wnioskodawczyni w postanowieniu z dnia 16 kwietnia 2018 r. Z tym dniem niniejsze postępowanie w zakresie żądania działu spadku zostało zakończone. W świetle ustalonych okoliczności faktycznych można wprawdzie w sposób ogólny przychylić się do zapatrywania, że poszczególne czynności podejmowane w odniesieniu do żądania działu spadku mogły i powinny być podejmowane sprawniej (w mniejszym odstępach czasu), lecz ich terminowość mieściła się w akceptowalnych ramach i nie naruszała konstytucyjnych, konwencyjnych i proceduralnych dyrektywy osądzania w rozsądnym terminie spraw sądowych.

Dostrzec jednakże trzeba, iż Sąd Rejonowy nie podjął w istocie żadnej czynności orzeczniczej ani zmierzającej do nadania biegu sprawie dotyczącej zniesienia współwłasności nieruchomości. Bez znaczenia pozostaje przy tym wskazana w zarządzeniu z dnia 6 lipca 2018 r. kwestia modyfikacji żądania wnioskodawczyni w sprawie o sygn. akt I Ns 357/06 poprzez domaganie się zniesienia współwłasności gospodarstwa rolnego w K.. Obowiązkiem Sądu Rejonowego było bowiem przeprowadzenie kontroli formalnej zgłoszonego w niniejszym postępowaniu wniosku również w zakresie żądania zniesienia współwłasności i- w zależności od jej rezultatów- wydanie odpowiednich orzeczeń proceduralnych lub nadanie sprawie dalszego biegu w celu merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy. Tymczasem Sąd Rejonowy nie objął tego żądania postanowieniem o odrzuceniu wniosku, nie wydał zarządzenia o połączeniu niniejszej sprawy do łącznego rozpoznania ze sprawą o sygn. akt I Ns 357/06 ani też nie podjął czynności zmierzających do wydania orzeczenia merytorycznego, błędnie przyjmując, że niniejsze postępowanie zostało w całości zakończone. W istocie zatem przedmiotowe postępowanie w zakresie żądania zniesienia współwłasności dotknięte było niemal całkowitą beczynnością Sądu Rejonowego.

W konsekwencji doszło do naruszenia prawa wnioskodawczyni do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, o czym Sąd Okręgowy orzekł jak 1. sentencji niniejszego postanowienia na podstawie 12 ust. 2 ustawy o skardze, stwierdzając zaistnienie przewlekłości postępowania w rozumieniu art. 2 ustawy o skardze.

Zasadnym pozostawało również zalecenie Sądowi Rejonowemu podjęcia odpowiednich czynności w celu nadania sprawie prawidłowego biegu, o czym Sąd Okręgowy orzekł na mocy art. 12 ust. 3 ustawy o skardze.

Konsekwencją stwierdzenia przewlekłości postępowania jest- stosownie do art. 12 ust. 4 ustawy o skardze- przyznanie skarżącej sumy pieniężnej w wysokości 2.000 zł, która jawi się jako adekwatna przy uwzględnieniu charakteru i skali stwierdzonych zaniedbań, ogólnej długości opóźnień spowodowanych beczynnością Sądu Rejonowego oraz wagi niniejszej sprawy z punktu widzenia interesów skarżącej. Wobec powyższego, zgłoszone przez skarżącą żądanie przyznania sumy pieniężnej w części, w jakiej przekraczało kwotę 2.000 zł nie zasługiwało na uwzględnienie i jako takie podlegało oddaleniu.

O zwrocie uiszczonej przez skarżącą opłaty od skargi orzeczono stosownie do treści art. 17 ust. 3 ustawy o skardze.

SSO Izabella Stawicka SSO Beata Kurdziel SSO Anna Nowak